

Téeríi feeñiyoha bíní Saᅇ ra Kúnsëe

Téeríi beh, Saᅇ daa bíní rí. Di won tih : iña won dī na ra béeb, dī tíkké ílí nē te kelohte wa a nufi. Di wonte bití bal Ruuhi Koope daa cép sun fi, dī na an waa bíní.

Jamanaa na waariya' ri dēef buuri Rom na mokil kerceenna bín fē mokli misikke ra, dī habute kúrúté gin filiᅇ muluᅇ hínú Patmos, helute dín fē. Homa' ri daaha ra, Ruuha cépē' sun fi na, dī na bíní iña feeñal ri Yéésú te dūhē' Koope na ra. Unna bíní rí rē, yulid' wa íl jaᅇi paana di Aasi ti di wona' ri ri Yéésú filiᅇ feeñiyoha feeñiyoh ri ri ra. Di wonte :

- yíi leᅇke dee yeeliya' Yéésú ndam ra (5.6-14),
- yíi leᅇke Har fa yera' Koope sarah ra, dī fi Yéésú (7.9-17),
- a yíi leᅇke aattiya'i Koope a bëewë béeb (20.11-15).

Bëyí fí jaᅇi téeríi bee béeb ay ot bití iña wonu filiᅇ ra saamu toñi yen fi kerceenna nda yíi mín yen dab béeb, yen ham ngémí yen híin ndah bëyí fí ham níi dúmēenē rēe, tiyi ay bíníyú filiᅇ téeríi pesa na dúmēh rē.

Iña feeñal Yéésú Saᅇ da

¹ Téeríi bee ëmbë iña feeñal Yéésú-Kiristaa te kola' Koope na ra, teeᅇi súrgē yí yee na saañ lahe te wulay wulay ra. Yéésú nék wol malaakii Saᅇ na, Saᅇ fa súrgíi rē, teeᅇi baaha. ² Di fi Saᅇ nék

seede seedeyo dee biti iña ot dī ra béeb Unni Koope, te ri wonte biti Yéesú-Kiristaa seedete ri. ³ Kon bëyí jañi téeríi bee a bëyí síkírèh rí béeb te tík dī nufi, ay lah sos-keeñ ndah iña wonu filiḅ ra leñ lah.

Unna bíníyú jañi yi paana ya ra

⁴ So' mi Sañ, daa mi bíní ḁon fi bëy illí jañi yi paana ya deyi Aasi unni yeh : Koope fa húmú nē, ee na, te ac ayo ra líhē rēn mal, on ḁon jaamma ! Ruuh yi paana yi, yee hom fíi ñaani nguur ki ra líhún rēn mal, on ḁon jaamma ! ⁵ Yéesú-Kiristaa, dī fi seedii kah-kah fa débpi koloh búudé rē, te ri buuri buurra feey fa ra líhē rēn mal, on ḁon jaamma !

Kiristaa faha'te yen te ri múcēlté yen bakaadḁi yen a ñif mi*. ⁶ Di pañke níi yen henute bëewí nonu Nguur ki Koope, yen henute seeyoh yi Koope, dī fi Boffi. Di laha ndam, dī lahe doole dee níi kiri fi kirih ! Démíin !

⁷ Èlsíi, dī ee ac ḁa, ñéeré'té a nérrē ! Bëewē béeb ay rii ot níi luka' bëewē jabu ri ra. Bëewē feey fa béeb ay foñ, hawoh af ri. Ahañkay ! Démíin !

⁸ Koo-Yíkēe won tih : « Daa mi Alfaa daa mi Omegaa†, daa mi húmú nē, mi ee na, te mi ac ayo, so' fa mín béeb rē. »

---

* **1:5** 1.5 múcēlté yen bakaadḁi yen a ñif mi ·Bëewē húmú ñeyaatu unni yee bín fē wora'i wa bëewē rē, lahte na yi húmú bíníyú yii beh : hosse bakaadḁi yen a ñif mi. † **1:8** 1.8 Daa mi Alfaa daa mi Omegaa :Alfaa daa koy una déḅ di gerek ra, omegaa daa míllē'. Iti fi wa tígí dee daa ri bitih : Koope daa déḅ te daa ri míllē', mbée daa ri dalaana te daa ri ḁúmēenē.

Feeñiyohi Yéésú a Saŋ

⁹ Daa mi koy-yaafon Saŋ fa bok a d'on, yen henute yínë Yéésú në rë di coono, nguur a múñ. Mi húmú kúru kúrë gina na wonuu Patmos hom filiḅ kísí fë rë mi betute daaha, af waaraa na waare mi Unni Koope ra a yee na seedeyid' mi Yéésú rë. ¹⁰ Bisi Yíkëe ín, Ruuh-Peseŋ haalte so', mi kelohte un dofohte filoon so' saleet man kúlúḅ kí na lúuḅ nen won tih : ¹¹ « Bíníyé iña ot fu ra, fu kéyrë' wë bëy íllí jaŋi yi paana yi yeh : bi Efes, Simirne, Pergaam, Catiir, Sardes, Filadelfi a bi Lawodise. »

¹² So' mi heeltoh oli bëe' na won soo na ra, mi ot lampa úris paana. ¹³ Lahte mbínéefí mada' a ow húmú leeli lampa ya, bekoh sabidoor, pokohte geñu úris kinohi. ¹⁴ Fen fa afa naa' dúr, naa' ti lékít nen, íllë na ñah ti kii nen ; ¹⁵ kotta man përemí teyute, séewísuté ní lante, moosute ní na tiriñ nen, una man di na tiila' mboowaanna kísí fë nen. ¹⁶ Di hampe hul paana ya'i ñamaa fi, jépíli laha' kañaa ana yi dahasute na dúh búgë. Kanama man ndiŋ-ndiŋ na' nen taac.

¹⁷ Ola' mi ri ra, mi yíppée keen kotta ti húlíd nen. Di tíkké ya'i ñamaa fi sun fi so' tígí daaha, won so' tih : « Ngana tíit ! Daa mi déḅ te daa mi míllë'. ¹⁸ Daa mi bëe' na pes ḁa. Mi húmú húlté, ndaa mi ee pes ḁa ee, te may pese peso faraah. Daa mi lah sañ-sañ sun fi kúl kë a sun fi gin bëewë húlú rë. ¹⁹ Kon bíníyé iña ot fu ra : yee lah yee ra a yee na ac fayu ra bééḅ. ²⁰ Síkirée mi won iti fi hulli paana ya ot fu ya'i ñamaa fi so' ra, a iti fi lampa yi úríssí paana ya :

hulli paana ya daa malaaka yi jañi yi paana ya, te lampa yi paana ya daa jañi yi paana ya. »

2

Unna bíníyú yulid' bëy ílí jañii Efes ra

¹ Bëe' won so' tih : « Bíníyé malaakii jañii Efes fu won bëewë tih : so' mi bëe' ham hulli paana ya ya'i ñamaa fi so', ma na tíl hanndal ki lampa yi paana yi úrissë rë, mi won tee : ² so' mi otte yee pagu ron ra, légéyí ron, a míní múñën. Mi yúhté biti ñon míníh dék a bëyí bosse. Bëewë në wonu biti wa i apootar te wa apootar neh ra, ñon semantaluute wa ní ñon yúhúté biti wa i feloh. ³ Don lahute múñ : af so' tahte ñon ñeyute coono, te ñon yed'fuuy. ⁴ Di filiñ yaaha béeb nék, so' mi otte yin ñon na : di húmú fahuu ñon so' débëenë daal, henlay ñaaha ! ⁵ Èlsíi di daluu ron wun a dee míllúu ron ra, ñon lof pesad' ñon nimil di na húmú pesuu ron merees nen. Henay bah, may ac mi pah lampaa mi këlid' dí tígë hom dí ra. ⁶ Di filiñ yaaha béeb nék, mi otte yii neba'te so' ñon na : ñon wonuy yin ña na pagu bëewí Nikol ra dalaa ti so' nen.

⁷ « Bëyí lah nuf, kelaa yee won Ruuh-Pesen bëy ílí jañaa ra. Bëewë nay bage ra, may waa on wa ñam na di koyyi kilka na ona' pes hom filiñ meey Koope ra. »

Unna bíníyú yulid' bëy ílí jañii Simirne ra

⁸ Bëe' wonil so' tih : « Bíníyé malaakii jañii Simirne fu won bëewë tih : so' mi bëe' déb' daa mi míllë' rë, so' fa húmú húl mi nimilte ma na pes ña, mi won tee : ⁹ so' mi otte súfúñ fon

a ñagon, añcañ don lahute kat ! Mi kelohte iñi bossa na wonu b̄ewē sun fi ron ra, b̄ewē na damuu biti wa i yēwúđ, wa b̄ewí Koope, d̄eefa kaah neh. Wa goomal b̄ewí Seytaane don ! ¹⁰ Yee na sayu ron s̄ufúñé rē, ngēnē néehí yin na. S̄íkíríi, Seytaane ay b̄ekroh i ow don na kasu olsohi ron, don moklu níi hen waal sabboo. H̄ébi híin níi h̄úlēn. May ron b̄ek baanii ndami pesa na d̄úméh rē.

¹¹ « B̄eyí lah nuf, kelaa yee won Ruuh-Pesen b̄ey ílí jañaa ra. B̄ewē nay bage ra ii ñee h̄ulí ana fa. »

Unna b̄íníyú yulid̄ b̄ey ílí jañii Pergaam ra

¹² B̄ee' wonil so' tih : « B̄íníyē malaakii jañii Pergaam fu won b̄ewē tih : so' mi b̄ee' laha' j̄épilē laha' kaañaa yi ana ya dahasu ra, mi won tee : ¹³ so' mi yúh tígē d̄ékú ron ra. Don d̄ékú tígē yípē' Seytaane nguur ki ra, kaa'eeh don habute soo na híin. Don taasuu bití don gémúté s̄ē', níi luka' na h̄úmú hawu Antipaas, d̄i fa h̄úmú seede kah-kah soo na, h̄ul ginon ra, gina d̄ék Seytaane ra. ¹⁴ Di filib̄ yaaha b̄éeb̄ nék, mi otte yin don na : lahte b̄ewí ewu filib̄ fon ñeyuu iña yēeddē' Baalam ra, Baalam fa h̄úmú b̄ek Balak nuf na f̄iir b̄ey Israyel, tah wa ñame bo' yúul, wa na njaaliyuu ra. ¹⁵ Lahte b̄ewí ewu filib̄ fon bal ñeyuu iña na yēeddúu b̄ewí Nikol ra. ¹⁶ Kon l̄efí pesad̄, henay baa mi ac ayo waalli yee mi haa' b̄ewí yaa a j̄épilē na d̄úh b̄úk s̄ē' rē.

¹⁷ « B̄eyí lah nuf, kelaa yee won Ruuh-Pesen b̄ey ílí jañaa ra. B̄ewē nay bage ra, may waa

✧ **2:14** 2.14 Saame Kíní b̄ey Israyel 25.1-2 ; 31.16

naa on maana* dapoh ra, mi yed wa la'i naa'i bíníyú tii hasi ow yéeh rí henay bée' nay rii liile ra. »

Unna bíníyú yulid bëy ílí janjii Catiir ra

¹⁸ Bée' wonil so' tih : « Bíníyé malaakii janjii Catiir fu won bëewë tih : so' mi Koy Koope, so' fa íllí sè' na ñah ti kii nen te kotti so' man pèrémí moosu mooso nii na tiriñ nen ra, mi won tee : ¹⁹ so' mi otte yee pagu ron ra : dee fahuu ron ow ra, dee gé múu ron so' ra, iñi wunna na pagiru ron morommon ra a míní múñën. Mi otte biti dee sawooruu ron légéyë leegi ra luk bee débëenë. ²⁰ Di filiñ yaaha béeb nék, so' mi otte yin don na : don yedfute belaa na wonuu Sesabel tik afi yonente ra, na múuyid súrgë yí sè'. Daa ri bek wa njaaliyoh a ñam bo' yúul. ²¹ Añcañ mi onte ri, mi yerisse heeyce di lof pesad, ndaa di kaa'a'te yeris njaaliyoh. ²² Síkirée ! May rii fénid, di hen misikid ; te bëewë fanuu a ri ra, may waa tik coono fi misikke hém wa lofuy pesadi bosa na bek wa belaa ra. ²³ Mii teem daa kep, may hap koyyi belaa húl, hen daa raa bëy ílí janjaa béeb yúh biti yii hom nuf a yii hom keeñ ow béeb, so' mi yúh rí ; te yii pañ ow don na béeb, may ri rii yíníl. ²⁴ Don fi bëy Catiir nék, don fa bekuy affon iñi bossi yaa na yëeddúu yaa ra, te don yooduy yee na wonuu bëewë “iñi lakoh yi Seytaane” ra, mi won don tee : mi tikëy ron yin kay. ²⁵ Mi won don biti kep don ham yee habu ron ra híin ní mi nimil.

---

* **2:17** 2.17 maan :daa ñama on Koope bëy Israyel homuu wa luufa ra. Tikki fi maan daa : « Yee yi bal ! »

26-28 « Bëewë nay page yee faha' mi ra nîi millëenë rë, bëewí yaa daa bagu. May wa yed' sañ-sañ kola' mi Baaso' na ra, mi tík wë sun fi heetti kayya wa kúdf wë kúrí híinté, wa d'akaya' wa ti yaadf nen.✧ May waa yed' hula na niiñ hagam' dfa bal. 29 Bëyí lah nuf, kelaa yee won Ruuh-Pesen' bëy ílí jaŋaa ra. »

3

Unna bíníyú yulid' bëy ílí janii Sardes ra

1 Bëe' wonil so' tih : « Bíníyé malaakii janii Sardes fu won bëewë tih : so' mi bëe' kúdf Ruuh yi paana yi Koope a hulli paana ya ra, mi won tee : mi otte yee pagu ron ra : bëewë habuu biti d'on homu pes d'eeef d'on húlúté. 2 Kon yúuníí d'on ham yee na waay húl d'on na ra híin, toñeh d'on ñak d'í faf, ndée mi otte biti iñi wanna pagu ron ra tasa'te fíi Koope. 3 Nérsíi iña húmú yeeddú d'on a dee húmú keluu ron Unni Koope ra ; hëbí në te d'on lof pesad. Don yúunúuy, so' may ac bis d'on ii yéŋ, mi beetti ron ti lohoh nen. 4 Di filib' yaaha béeb, i ow ewu filib' fon Sardes dee sísíbilúy búubbí wë. Wa fi yah, funi wa ay ñéerë' bani búubbí naa' yi wa, ndah wa mitu ri mito.

5 « Bëewë nay bage ra ay bekee búub' naa' ti d'aa nen. Mii nís tii yi wa téerëe bíníyú tii yi bëewë nay haale pesa na d'úméh rë, mi won fíi Baaso' a fíi malaaka ya biti wa nonu soo na.

6 « Bëyí lah nuf, kelaa yee won Ruuh-Pesen' bëy ílí jaŋaa ra. »

✧ 2:26-28 2.26-28 Saame Kañaa ya 2.8-9

Unna bíníyú yulid bëy ílí janjii Filadelfi ra

⁷ Bëe' wonil so' tih : « Bíníyé malaakii janjii Filadelfi fu won bëewë tih : so' mi bëyí selaa te daa mi kaaf ka ra, so' fa ham céebíi Dawit buura, mi kúnís dëe ow mínéh téy, te mi téy dëe ow mínéh kúnís rë, mi won tee : ⁸ so' mi otte yee pagu ron ra. Mi yúhté biti don lahuu doole níi, ndaa don habute unni so' híin, don kaa'uute súugéhi sè'. Síkiríi ! Mi kúnsídté ron íl fíiyën abah, bi fí yúhté biti ow mínéh ríi won. ⁹ Bëewë nonu goomal bëewí Seytaane ra nék, feloh yi yaa damuu biti wa i yëwúdf, wa bëewí Koope te deefa kaah neh ra, may pañ níi wa ac yek fíiyën, wa yúh biti mi faha'te ron. ¹⁰ Hém don daa habu unni so' híin ti di naha' mi ri nen, wahtaa nay mii cépíré loola ëldúnë béeb olsohi bëewë feey fa ra, so' bal may ron sëmlë'. ¹¹ Mi lej nimil, hëbí yee habu ron ra híin toñeh ow ay aye beb baanii ndamon.

¹² « Bëewë nay bage ra, may waa yíp filiḅ Faam fi gaani Koope fi so' ti cíp nen, te wa ii naa koloh ta'. May bíní tii Koope fi so' sun fi wa, mi bíní tii gin Koope fi so' na bal, gini baa daa Yerusalem fi hasa kola' sun, Koope fi so' cépídf dí feey ra. May bíní tii hasi so' sun fi wa bal.

¹³ « Bëyí lah nuf, kelaa yee won Ruuh-Pesëñ bëy ílí janjaa ra. »

Unna bíníyú yulid bëy ílí janjii Lawodise ra

¹⁴ Bëe' wonil so' tih : « Bíníyé malaakii janjii Lawodise fu won bëewë tih : so' mi bëe' në wonuu Démíin dë, so' mi seedii kah-kah fa mit wëelíyëh rë, so' fa ñña sak Koope ra béeb ñeya' soo na ra, mi won tee : ¹⁵ so' mi otte yee pagu

ron ra. Don madu muluþ nen : ðon sosuuy ðon woyuy. Don sosa' mbée ðon woy koon daa nay géné ! ¹⁶ Ndaa ðon sosuuy ðon woyuy, ðon homu leelaa te yii baa ay tah may ron hok feey ! ¹⁷ Don habuu affon biti ðon lahute yin, iñon béeb ee tíl rë, ðon ñakuy dara ; ðon anutee yíih dee mokuu ron a dee súfúñúu ron ra ! Don i ñékíd, ðon i búumíd te ðon lahuy yii bekun ðon faannon ! ¹⁸ Yee nay mi ron wone ra daa ri biti ndék tee, ðon ac ðon lom úrís kah-kah soo na, ðon caak yin. Don lomaaloh yéré naa' bal ðon bekoh, ðon banilti hen faan holon fii bëewë ðon sopoh. Don saamaloh kilki ay paye íllën, ðon yeel. ¹⁹ Mi hom wona' affi bëewë faha' mi ra mi tík wë waal. Kon kélii, ðon lof pesaɗ. ²⁰ Síkiríi, mee canke ílí faam fa ra ma na laþ ílë ; bëyí keloh un so' te kúnsíd sè', may haal faami, funi bok loon.

²¹ « Bëewë nay bage ra, may waa yeris wa took hëbís sè' ñaani nguur ki so' ti bee бага' mi, mi payte mi tookke a Baaso' ñaani nguur ki ra nen.

²² « Bëyí lah nuf, kelaa yee won Ruuh-Pesen bëy ílí jaŋaa ra. »

4

Koope a ñaani nguur ki

¹ Filoon fi baaha, lahaatte yii feeñiyoh te so' : Hom homo níi mi otte íl kúnsëhté sun-Koo. Una na húmú won soo na man kúlúþ kí na lúuþ nen ra won so' tih : « Lawe dee mi teeb ðo yee waɗ naa tíkëh rë. » ² Dee a ðeh, Ruuha haalte so', mi otte ñaan nguur sun-Koo daaha ow tookke sun. ³ Bëe' na tak ti la'i miriñ luum a hilil nen.

Kud ki Koo na tak ti la'i na miriñ nen bal, gíiwté ñaani nguur ka. ⁴ Ñaan sabay ana a ñaan iniil (24) kay gíiwuté ñaani nguur ka, yi fí yúhté biti baha sabay ana a baha iniilli (24) bekuu búub naa', bekuute baane úrís daa tooku sun. ⁵ Lahte héléyyí dofa' ñaani nguur ka ñéeré'té a i un a pilliñi na tiil. Lampa paana na njaaroh fíyí, daa wa Ruuh yi paana yi Koope. ⁶ Yii manti kísí, helen ti pilaatu nen hompe fíi ñaana. Mbínéeffí iniilli faanni wa béeb líiffé íl ow, homute leelaa gíiwuté ñaana. ⁷ Bee déb dë man gaynde nen, bee tikèh nè rë man yuuh fana nen, bee ñee na ra kúd kanam ow, bee míllë' rë man njaan fi hom pún nen. ⁸ Mbínéeffí iniilla, bina-bina waa na béeb lahte paß pëenë yí líiffé íl. Wa dékúu yeek na' a elek wone tih :

« Fu pesen ! Fu pesen ! Fu pesen
 do fi Yíkëe, Koope fa mín béeb rë,
 do fa húmú në,
 fu ee na,
 te fu ac ayo ra. »

⁹ Wahtii homuun mbínéeffí iniilla kañe, wa béyré, wa símé bëe' took ñaani nguur ka na pes faraah ra, ¹⁰ baha yi sabay ana a iniilla (24) yek fii bëe' took ñaana ra, jaamiyee bëe' na pes faraah ra, wa bet baane yi wa fíi ñaana wone tih :

¹¹ « Yíkëe Koope fi fun,
 daa fu yeeliyoh ndam,
 daa fu mit béyíd,
 daa fu yeeliyoh doole di yee saka' fu iña béeb rë.
 Daa fu faha' ri,
 daa tah wa hen. »

5

Téerëe ya' Har fi Koo

¹ Filoon fi baaha, mi otte téeríi túlúñú túlúñë hompe ya'i ñamaa fi bëe' took sun fi ñaani nguur ka ra ; hatinna béeb ana bíníyúté, dī antee túlúñú síitdúté sondeel, leewute leew paana.

² Mi otte malaakii mitte, béyídté uni sun won tih : « Daa yeeliyoh këcísí leewwa, kúnís téerëe ? »

³ Ndaa sun-Koo neh, feey fa neh, filiβ feey fa neh, lahay bëyí mín kúnís téerëe, olsoh yee filiβ.

⁴ Ola' mi biti lahay bëyí yeeliyohte kúnís téerëe olsoh yee filiβ ra, mi looyte looyi misikke.

⁵ Ow di baha ya won so' tígí daaha tih : « Ngana looy yaal ! Ole, gaynde fa tali Yudaa, sédí Dawit daa ban ; dī nay këcísé leewwi paana ya, kúnís téerëe. »

⁶ Filoon fi baaha, mi otte Har canjke leelii ñaani nguur ka, mbínéeffí iniilla a baha ya gúiwúté rí. Har fa man oolu oolo nen, lahte wic paana a íl paana yi daa Ruuh yi paana yi Koope, yee wolu feey fa béeb rë.

⁷ Har fa acce bebpe téerëe ya'i ñamaa fi bëe' took ñaana ra.

⁸ Beya' ri téerëe rë, mbínéeffí iniilla a baha yi sabay ana a iniilla (24) yípútée yek fíyí. Ow fi ow waa na béeb hampe koraa a i annda úrís yi líiffé a cuuraay. Cuuraayi yaa nam daa maanam danji bëewí Koope.

⁹ Wa na anuu yeek yeekaa has tabuu tih : « Daa fu yeeliyoh beyi téerëe, daa fu yeeliyoh këcísí leewwa. Daa fu húmú hawu sarah, ñif mu tosidte Koope ow, bëewí koluu talla béeb,

wonadfa béeb,
 heetta béeb,
 ginna béeb.

¹⁰ Fu tahte wa nonute Nguur ki Koope
 wa henute heet seeyoh yi Koope fi fun,
 wa hen buur feey fa béeb. »

¹¹ Mi homilte maa yeel, mi keloh i un malaaka
 caak giwuté ñaani nguur ka, mbíneeffë a baha
 ya. Wa madu pep feey nen caak, ¹² béyruté unni
 wa sun na yeeku, tabuu tih :

« Har fa húmú hawu sarah ra
 yeeliyohte doole,
 yeeliyohte alal,
 yeeliyohte hereñ a katan,
 yeeliyohte béyíd,
 yeeliyohte ndam a kañ ! »

¹³ Mi keliilte mbíneeffë béeb : yee sun neh,
 yee feey fa neh, yee filib feey fa neh, yee filib
 kisi fë neh ; mbíneeffë ëldúnë béeb na yeeku,
 tabuu tih :

« 'Bëe' took ñaani nguur ka ra a Har fa
 daa ron mitu kañ,
 daa ron mitu béyíd,
 daa ron yeeliyuu ndam,
 daa ron yeeliyuu sañ-sañ dee ní kiri fi kirih ! »

¹⁴ Mbíneeffí iniilla tabuu : « Démíin ! » Baha
 ya na yeku na jaamiyuu rek.

6

Har fa kécíssé téerë

¹ Homilte ní mi ot Har fa kécíssé leewa dëb
 dë, mi kelohte un mbíneef yínë di mbíneeffí
 iniilla dfohte ti pillin nen won tih : « Aye ! »

² Mi hen d'eh, mi ot p'enis naa', b'ee' yaagoh ri ra hampe h'el kas, d'i yerute baane bagoh, saañce a ndam, saañ bagaat.

³ Har fa k'ecissé leewi ana fa, mi kelohte mbíneefí ana fa fonke won tih : « Aye ! » ⁴ P'enis kay yíppée d'uh, luum cuy ti yuy kíi nen ; b'ee' yaagoh ri ra yerute sañ-sañ d'i lík jaamma feey fa, b'ewé b'ementée filib fi wa. Di yeru j'epíl gaante !

⁵ Har fa k'ecissé leewi éeyé f'e, mi kelohte mbíneefí éeyé f'e fonke won tih : « Aye ! » Mi henil d'eh, mi ot p'enis kay yíppée d'uh, d'i súul ; b'ee' yaagoh ri ra hampe peeseyaa. ⁶ Mi kelohte yin ti un nen d'ofohste leeli mbíneeffí iniilla na won tih : « Kílè súné yínè daa ganjarma légéy ow bis múlgús, kílè b'ésí éeyé daa ganjarma légéy ow bis múlgús, yii lenke dúuléené a b'eeñé nék, ngana leb na ! »

⁷ Har fa k'ecissé leewi iniil fa, mi kelohte un mbíneefí iniil fa won tih : « Aye ! » ⁸ Mi olilte p'enis kay yíppée d'uh, d'i hilil ; b'ee' yaagoh ri ra d'EEKÚU kúl k'e, gin b'ewé húlú r'e ñeete filooni. Wa onute sañ-sañ sun fi hatin yínè di hatinni iniilla feey fa, wa hap b'ewé d'EKÚU n'e r'e b'eeb húl a j'epíl, a yaab, a j'er bos a rabbi sohoorute.

⁹ Har fa k'ecissé leewi iip fa, mi otte i coonaa f'EGEREH f'i tígé na hawruu ra, coonaa yi b'ewé h'UMÚ b'EMÚ ndah Unni Koope a yee h'UMÚ waariyuu wa Unna b'ewé r'e. ¹⁰ Coonaa ya na fogu sun wonu tih : « Koo-Yík'ee, d'o fa sela te daa fu kaaf ka ra, fu seh yi aattiya'i b'ewé feey, fu yillid fun di yee kéendúu w'e ñif mi fun feey ra ? » ¹¹ Tígí daaha, ow fi ow waa na

béeb yerute sabidoor naa', wa wonute biti wa sehaaloh yutuud ní koy-yaayyi wa, bëewë wani wa húmú boku légéy rê hawu húl ti wa nen paay, ac mitsid' wa.

¹² Mi henil ðeh, mi ot Har fa kécísílté leewi pëenë fë, feey fa yíppée hégíyëh hégíyëhí misikke ; na'a súulté kúk ti bílëes nen, di teem céyín fë béeb luumpe cuy ti ñif nen ; ¹³ hulla sun na keen feey ti koy eenni hililli ngilaaw gaan hégíy tala nen. ¹⁴ Sun-Koo hente fur saañce ti téeríi túlúñú túlúñë nen ; danña a ginna kísí fë béeb ðofute ílýyë húmú wë rê. ¹⁵ Buurra feey fa, njíttë, kélfë yí soldaarra, yíkëe yí alalla, jambaarra, ñaamma a bëewë lahuu affi wa ra, bëewë béeb na ðapuu filiíb killa, na lakuu la' yi gaanna danña, ¹⁶ wa na wonu danña a la' yi gaanna tih : « Bëpí sun fi fun, ðon ðap fun fun lakoh íllí bëe' took ñaani nguur ka ra, fun wuloh haayi keeñ Har fa, ¹⁷ ndah bisi gaana lahte, bisa haaya' keeñi níi haay ra ! Daa nay naa múcé ? »

7

Bëewë tínnúú rê

¹ Filoon fi baaha, mi otte malaaka iniil cagute hatinni iniilla feey fa, fútúté ngilaaw ma na haala' ílýyí iniilla ra, kaa' ri lab sun fi feey fa, sun fi kísí fë a sun fi kilikka. ² Mi otte malaaka kay bal, bi kola' waal púlëen na' na ac. Di kúdté tiinj ñaasaa, bee Koope fa na pes ða hom tínnë' rí rê, bëyídté uni sun na won malaaka yi iniilla yeru sañ-sañi yahun wa feey fa a kísí fë rê tih : ³ « Bëyít, cëgí ! Ngënë lébí feey fa, ngënë lébí kísí fë, te ngënë lébí kilikka te ðeefa yen

ñeesíh súrgë yí Koope púk, yen tীনndë' wë. »
⁴ Tígí daaha, mi kelohte dee teyu bëewë ñaasu púk tীনndúuté rë : wa henute ow júnnee tíméer a ow júnnee sabay iniil a ow júnnee iniil (144.000). Tal fi tal di talli sabboo a ana ya Israyel béeb, ow júnnee sabboo a ow júnnee ana tীনndúuté (12.000) : ⁵ ow júnnee sabboo a ow júnnee ana di tali Yudaa ; ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Ruben ; ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Gaat ; ⁶ ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Aseer ; ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Neftali ; ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Manase ; ⁷ ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Simewon ; ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Léwí ; ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Isakaar ; ⁸ ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Sabulon ; ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Suseef ; ow júnnee sabboo a ow júnnee ana (12.000) di tali Benjsame.

Bëewë bekuu búubbi naa' ya ra

⁹ Filoon fi baaha, mi otte dúukélí bëewí ow yéeh dee teyu wa ra caak, dúukélí bëewí dúhúu ginna béeb, talla béeb, heetta béeb a wonadfa béeb. Wa cagute fii ñaani Nguur ka, fii Har fa yera' Koope sarah ra, bekuute búub naa', habute soor-soor ya' yi wa. ¹⁰ Wa béyruté unni wa sun na wonu tih :

« Múc kola' Koope fi yen na,
 dí fa took ñaani Nguur ka ra,
 múc kola' Har fa yera' ri sarah ra ! »

¹¹ Malaaka ya béeß gíiwúté ñaani Nguur ka, gíiwúté baha ya a mbínéeffí iniilla, yedfuute lihúuté kíp feey fii ñaana na jaamiyuu Koope ¹² na wonu tih :

« Ahañkay ! Koope fi yen daa mit kañ,
 daa ri yeeliyoh ndam,
 daa ri yeeliyoh hereñ,
 daa ri mit sím,
 daa ri mit béyíd,
 daa ri yeeliyoh doole a katan dee níi kiri fi kirih
 !
 Démíin ! »

¹³ Ow di baha ya meelte so' won tih : « Bëewí yee béeß bekuu búuß naa' ra, fu yúh daa wa i wa a tígè koluu wa ra a ? » ¹⁴ So' mi won dí tih : « Daa fu gisa' so' na kat bahaa ! » Di won so' tígí daaha tih : « Yee daa bëewë ñeyu mogi misiga ra ; wa hosu búußbí wë hoso, wa bukutu wa bukuto a ñif mi Har fa yera' Koope sarah ra níi naa'te. ¹⁵ Yii baa daa tah wa hom fii ñaani Nguur ki Koope, wa na jaamiyuu ri na' a elek filiß Faam fi gaani Koope. Bëe' took ñaani Nguur ka ra ay waa uuf. ¹⁶ Wa wocute yaaß a sifiroh ; na' wocce tami wa, op wocce mokli wa, ¹⁷ ndah Har fa yera' Koope sarah hom sun fi ñaani Nguur ka ra daa nay hene níiréhí wë, kúf wë culli mulaa na ona' pesa na dúméh rë. Te Koope ay moos muun ma íllí wë níi lan. »

8

Leewi paana fa

¹ Har fa kécíssé leewi paana fa, sun-Koo hente tid níi mitte genwal wahtu. ² Mi otte malaaka yi

paana ya na homu fii Koo ra ; wa yerute kúlúb paana.

³ Malaaka kay acce canke hëbís tígë na hawruu ra, hampe annda cuuraay, bi tíbúu úrís. Di yerute cuuraay caak, yi dī ay waa yeree sarah sun fi tígë na hawruu ra fii ñaani nguur ka, ñéerë' a danji bëewí Koope. ⁴ Dúukii cuuraaya hom ya' malaakaa ra béyrëhté na saañ Koope na ñéerë'té a danji bëewí Koope. ⁵ Filoon fi baaha, malaakaa toffe na kii kë sun fi tígë na hawruu ra túmpé anndaa, bette ri feey fa. Tígí daaha, pilliŋa tiilte, i un dfofohte, héléyyë takke, feey fa na hégíyëh.

Kúlúbbë

⁶ Malaaka yi paana ya kúru kúlúbbí paana ya ra cagute na waayu fiisi kúlúbbë.

⁷ Malaakaa déb dë fiisse, i dīŋ galaas a kii ñéerë' a ñif na keen feey fa : hatin yínë di hatinni éeyë yë feey fa tampe ní muuyte, hatin yínë di hatinni éeyë yí kilikka tampe ní muuyte, gaaw fi hilila béëb tampe ní muuyte bal.

⁸ Malaakii ana fa fiisse, yin júndëŋ ti danj njaaroh kii nen betute filiḅ kísí fë, hatin yínë di hatinni éeyë yí kísí fë yíssëhté ñif. ⁹ Hatin yínë di hatinni éeyë yí mbínéeffë na pesu kísí fë rë húlúté, hatin yínë di hatinni éeyë yí gaalla filiḅ kísí fë yahte.

¹⁰ Malaakii éeyë fë fiisse, huli gaani na kad ti njaar kii nen kola'te sun keente feey : dī keen sun fi hatin yínë di hatinni éeyë yí laah ya, a culli mulubba. ¹¹ Hula wonuu Beedok. Hatin yínë di hatinni éeyë yí mulaa hente haay, te ow caak

di bëewë hanu na mulaa ra húlúté ndah haayi mulaa.

¹² Malaakii iniil fa fiisse kúlúb kí, hatin yínë di hatinni éeyë yí na'a labute, hatin yínë di hatinni éeyë yí céyín fë labute, hatin yínë di hatinni éeyë yí hulla labute níi hatin yínë di hatinni éeyë yí niiñi wa béëb yímpé : hatin yínë di hatinni éeyë yí niiñi na'a a elga béëb yímpé.

¹³ Mi homilte maa yeel, mi kelohte njaan fi na pún sunaa-sun, una hente sun dan won tih : « Mas ! Mantee mas ! Mas bëewë feey fa nay maasee fiisi malaaka yi éeyë yë tasu fiisi kúlúbbí wë rè ! »

9

Kúlúb kí iip fa

¹ Hompe níi malaakii iip fa fiisse kúlúb kí. Tígí daaha, mi otte huli kola' sun keente feey, yerute céebíi ngaara mi nunji nooda. ² Di kúníssé ngaara ma, d'úukíi man d'úukëe njaar kíi nen d'ofohnte na, na'a a deyi baa béëb ñúussé. ³ Lahte payyi d'uhúté d'úukëe, hasaluute feey fa béëb ; wa onute doole tawaa ti dagal nen. ⁴ Wa túuyúté biti wa banti leß gaaw fa feey fa, gañcaha, a kilikka ; wa túuyú yejohi bëewë púkkí wë tiiñndúuy a ñaasii Koope ra kut. ⁵ Wa nahuy biti wa ay waa hawe húl, wa nahu biti wa ay waa page iñi misikke níi hen céyín iip. Te yii misiga nay wa waa page ra, ay made biti dagal tap ow nen. ⁶ Waalli yaaha, bëewë ay faha' húl, wa ii rii ot ; wa ay saam kúl kë ndaa kúl kë ay waa hegee hegoo !

⁷ Payya madu pënissí cagute saañ haa' nen. Mante ti baane úris nen hompe affi wa, kanammi wa man kanam ow nen ; ⁸ fen fi wa man fen ow beleb nen, síssí wë man síš gaynde nen ; ⁹ búuβ tiinj daa húun araalli wa, yodadi paβbi wa man yodađ sareetti pënís caakki homu múkë na suu haa' daa na hécu wë nen. ¹⁰ Wa lahuu lúk, ñéerë' a suut ti dagal nen, te wa onute sañ-sañ wa mokle bëewë a lúkkëe ké wë yaa níi hen céyín iip. ¹¹ Malaakii ngaara mi nuña daa buuri payya. Di hínú « Abadon » di ébrë, mbée « Apoliyon » di gerek, daa ri « bee na yah ra ».

¹² Daaha, loola dëb dë gétté, lool ana kay ee ayil ra.

Kúlúβ kí pëenë fë

¹³ Malaakii pëenë fë nampee fiis kúlúβ kí bal, mi kelohte uni kola' wiccí iniilla tígí hawraa yugusuu úris hom fii Koope ra. ¹⁴ Una won malaakii pëenë fë kúđ kúlúβ kë rë tih : « Pëkísé malaaka yi iniilla pokalsuu hëbís Efarat, laahi gaana ra. » ¹⁵ Daaha, malaaka yi iniilla pëkísuté. Daa wa malaaka ya húmú waayđu kíilí baa koon đa, di céyín fi bah, bisi baa a wahtii baa koon đa kep, wa hap hatni yínëe di hatinni éeyë yí bëewë feey fa ra. ¹⁶ Goomali soldarra yaaguu pënissë ñéerúu a wa ra henute ow miliyoŋ tímëer ana (200.000.000). Dee teyu wa ra, mi wonuu ri đaaha. ¹⁷ Yii lenke pënissë a soldarra nék, wa feeñiyuu so' deh : wa bekuu búuβ tiinj luum cuy ti yuy kii nen, yi tappe búlëh ti sun-Koo nen, mbaasaante ti pëndël tuutaabi d'úukísíru d'úukísírë nen ; wa fi pënissë nék, affi wa man

af gaynde nen, búkkí wë na d'úh kii, d'úukëe a gél-kíi. ¹⁸ Daaha, hatin yínë di hatinni éeyë yí bëewë húlúté loolli éeyë yí yah : kii kë, d'úukëe a gélë d'úh búkkí pëníssë rë. ¹⁹ Doolii pëníssë d'úhë' búkkë ndaa na d'úh në lúkkí wë ßal, ndah lúkkí wë man goŋ nen te kúdté af. Te wa mokluu bëewë a affi yaaha.

²⁰ Di filib yaaha béëß nék, bëewë fúsú loolli yaa ra kaa'uute lofisoŋ di iña yugusuu wa a ya' yi wa ra. Wa habute na jaamiyuu ala ya, a ala yi tíbúu úrís, tiin helíis, përem, yee peluu la' a kilik ra : ala yi na ëlíh, na kélíh te na tílíh. ²¹ Wa kaa'uute woc bëemëntë', pagadfi luunni wa, paŋ yii tappe njaaliyoh béëß, a loh.

10

Malaakaa a téerí yutuuda

¹ Mi henil ðeh, mi otte malaakii mitte kola'te sun na cép, lambohte nér, kuɗ ki Koope hompe afa ; kanama man na' nen, kotta man cíp kii nen.

² Di hampe téeré yutuud, bi kúnsúté ya'i, tíkké kodi ñamaa fi sun fi kísí fë, kodi sugu fa hompe sun fi feey fa. ³ Di béyídté uni sun na ðaañnjoh ti gaynde fi na foŋ nen. Una na lús, pilliŋŋi paana ya na tiil. ⁴ So' mi saañ bínii yee won pilliŋŋa ra koon, mi kelohte un kola'te sun won so' tih : « Yee won pilliŋŋi paana ya ra ðanay d'úh búkú, te ngana bíní ! »

⁵ Tígí daaha, malaakaa ot mi caŋke sun fi kísí fë a sun fi feey fa ra, béyídté ya'i ñamaa fi sun, ⁶ na aňoh di tii Koope fa na pes faraaŋ, sak sun, sakke feey, sakke kísí fë a iña hom filib fi wa

béeb rë, won tih : « Leegi seha doyte ! ⁷ Malaakii paana fa fiise kúlúß kë rek, Koope page yee nufi, ti di húmú wona' ri súrgë yí, yonente ya ra nen. »

⁸ Filoon fi baaha, una na húmú keloh mi d'úhë sun ra wonil so' tih : « Paye fu beb téerëe kúnsú hom ya' malaakaa cañ sun fi k'ísí fë a feey fa ra. » ⁹ Mi lebohte malaakaa mi meelte ri téerëe, d'i won so' tih : « Beye fu ñam, ay made kúum nen neß búkú ndaa lah lowu raa ay haay dé' ! » ¹⁰ Mi tahte téerëe ya' malaakaa, mi ñampe ri. Di man kúum nen neß búk sé', ndaa hona' mi ri ra, loo so' béeb na haaya'.

¹¹ Tígí daaha, mi wonu tih : « Fu wadtee waareyaat di tii Koope yii lenke heet caak, gin caak, wona' caak a buur caak. »

11

Seede yi ana ya

¹ Filoon fi baaha, mi yerute duud bëhëer, bi saamu nataa, una won so' tih : « Paye fu nat Faam fi gaani Koope a tígë na hawruu ra, fu k'ín bëewë në jaamiyuu filib ra. ² Ndaa ngana nat baylii ëssí Faam fi gaana, ndah d'i yedduute bëewë nën'ih bëewí Koope ra. Bëewí yaa nay togisee Yerusalem gini selaa níi hen céyín sabay iniil a céyín ana (42). ³ So' may wol seede yi ana yi so', wa ay bekee saaku ti jët'íd nen, wa léhín unni so' níi hen bis júnní a bis tíméer ana a bis sabay pëenë (1.260). » ⁴ Seede yi ana ya daa talli ëlíiffi ana ya a lampa yi ana ya hom f'íi Yíkíi ëldúnë rë. ⁵ Bëyí f'i nar waa pañ yin bos, kii nay d'úhé búkkí wë muuyil kaa'oh yi wa. Ahañkay,

bëyí nar waa paŋ yin bos rek ay húlée daaha. ⁶ Wa lahute sañ-sañ wa téy sun-Koo, Koo banti toɓ wahtaa nay waa léhínee unni kola' Koope na ra. Wa lahute sañ-sañ wa yídís muluɓba ñif, wahtii neba' wa wa cépíɗ loolli caakki bokaay feey fa.

⁷ Wa woc seedii wa raa, raba nay dúhé ngaara mi nuɗa ra ay wa yejoh, baŋ wa, hap wa húl.

⁸ Búudé yí wë ay tase këemí gini gaana sëeddúu « Sodom » mbée « Ésíɓ », tígë daayuu Yíkíi wë kurwah ra. ⁹ Ay hen yii mit bis éeyë a caan, búudé yí wë ay home daaha, heetta bééɓ, talla bééɓ, wonadɗa bééɓ a ginna bééɓ ole wa, kaa' biti wa hacu. ¹⁰ Keeññi bëewë feey fa ay sos di húlë húlú wë rë, wa ay yeranta' kuun ndah yonente yi ana yi yaa moklute wa.

¹¹ Ndaa filoon fi bissi éeyë yë a caan fa, Koo wolte coonaa, bekke ri búudé yí yonente yi ana ya, wa koluute. Bëewë olu wa ra bééɓ tíitú tíitë níi tíit ! ¹² Yonente yi ana ya koluute uni béyrëhté kola'te sun won wa tih : « Lëwí sun dee don ! » Tígí daaha, lahte nérí húunté wë, wa na lawu sun, kaa'oh yi wa na tíkú íllí wë në ngëey. ¹³ Dee a deh, feey fa hégyëhté hégyëhí misikke ; hatin yínë di hatinni sabboo yi gina bëppé, ow júnní paana (7.000) tíkké húlúté në. Bëewë múcú në rë tíitúté, wa na kañu Koope fa sun.

¹⁴ Daaha, looli ana fa gétté, éeyë fë leŋ ac !

Kúlúɓ kí paana fa

¹⁵ Malaakii paana fa fiisse kúlúɓ kí, lahte unni béyrëhté koluute sun-Koo na won tih : « Nguur ki ëldúnë ee ya' Yíkíi yen leegi a ya' Buura dī fal

ri ra, te ii naa koloh ta' ! » ¹⁶ Tígí daaha, baha yi sabay ana a baha yi iniilla (24) tooku ñaanni nguur ki wa hëbís Koope ra yedduute lîhúuté kíp feey na jaamiyuu Koope ¹⁷ na wonu tih :

« Koo-Yíkëe fë mín béeb rë
do fa ee na te fu húmú në rë,
fun na símú rë di yee míllë' fuu can
fu bebpe dooluu fu yíppé nguur ku ra.

¹⁸ Heetta húmú dee na haayluu,
ndaa daa fu haayloh woteh.

Wahtaa nay fuu aattiyee bëewë húlú rë lahte,
wahtaa nay fuu waafe súrgë yú,
wa fa yonente yu ra,
wahtaa nay fuu waafe bëewú,
wa fa bëewë neehu ro ra,
wa yahun ow gaan mbée baadoole béeb ;
daa ri wahtaa nay fuu dakayee bëewë rë,
bëewë yahu ëldúnë rë. »

¹⁹ Tígí daaha, Faam fi gaani Koope sun kúnsëhté, wahandii Kootaa feeñce filiḅ. Héleyyë tiilte, i un na won, pilliḅna na faad, feey fa na hégíyëh, dī na bacal i dīḅ galaas.

12

Bëyí belaa a niḅkinaḅka fa

¹ Filoon fi baaha, lahte yii éemilë'té feeñiyohste sun : yaa ow beleḅ, dī bekoh na'a, céyín fë hompe kotti feey, baanii laha' hul sabboo a hul ana hompe afa. ² Belaa húmú loo. Bi ham lowa nék, dī na foḅ ndah misik.

³ Tígí daaha, yin kay feeñiyaatte sun : niḅkinaḅka gaan, luum cuy, bi laha' af paana

a wic sabboo. Affi paana ya béeb bekute baane-buur. ⁴ Hatin yínë di hatinni éeyë yí hulla sun béeb lúk niñkinaŋka fa padte wa, lasse wa feey fa. Di fi niñkinaŋka fa nék, hompe fii belaa na saañ bëslé rë na woh biti di bësiil rëe ndín, di ñam baakera. ⁵ Belaa bësiilté, lahte koy yaal. Koy ki yaali baa daa ri bee nay kúré heetta béeb kúrí hiinté rë. Bi hom niñkinaŋka fa na seh, límúu kúkëyë, di yíppée pahu kúrúte hompe hëbís Koope a ñaani nguur ki. ⁶ Di fi belaa nék, hegohte saañce luufin, ðeef Koope liiltee rii saamid tígí homa ri daaha, di tooppituu ní hen bis júnní a bis tíméer ana a bis sabay pëenë (1.260).

⁷ Tígí daaha, haa'a takke sun-Koo : malaakii gaana na wonuu Misel ra a këewí na haa'uu a niñkinaŋka fa a këewí. ⁸ Misel a këewí ðagute niñkinaŋka fa a këewí. Baguu niñkinaŋka fa a këewí rë, wa ðëmlíh sun-Koo. ⁹ Punjal mi niñkinaŋka fa líkúte. Di fi gon fee kíilë na húmú wonuu tuumaloh mbée Seytaane ra, di fa na húmú nofa' bëy ëldúnë béeb rë líkúte betute feey, bani këewí.

¹⁰ Mi yíppée keloh uni bëyrëhté kola'te sun-Koo won tih :

« Wahtu múc lahte leegi,
 wahtaa teeða' Koope fi yen doolii ra,
 wahtaa teeða' ri nguur ki ra,
 wahtaa haala' sañ-sañ ya' Buura di fal ri ra
     lahte leegi,
 ndah tuumalohi koy-yaayya filið ngémë líkúte
     betute feey,

dí fa na húmú tuumal wa na' a elek fíi Koope fi yen ra.

¹¹ Koy-yaayya daa míllúu ríi ßaŋ, daa míllúu ríi ßaŋ yúfëhë yúfëh ñif mi Har fa ra, Har fa yera' Koope sarah ra, a di yee seedeyuu wa Unni Koope ra. Wa húmú kaa'uuy na dara pesi wa, kaa'uuy na dara níi húl ðeef wa na sah.

¹² Mi won tee ßal : bíyíi bëy sun-Koo, bíyíi ðon fa dékú në rë ! Ndaa mas ðon fi bëy feey fa, mas ðon fi bëy kısı fë, ndah Seytaane céppé ðon na a ŋaŋ, céppé ðon na a ŋaŋ ndah dí yúhté biti dí talla yutuud ðúmël. »

¹³ Ola' niŋkinaŋka fa biti dí betu feey fa ra, dí yampe na ßoorsoh ßelaa húmú lah koy yaal baa ra. ¹⁴ Ndaa ßelaa saamðute paß ana ti paß dúut nen, yi nay rii kúré tígë saamid dí Koope luufin, dí hom daaha tooppituu níi hen kíil éeyë a caan, wuloh niŋkinaŋka* fa. ¹⁵ Niŋkinaŋka fa púussé muluß caak ti húlbí na bas nen filoon ßelaa, na faha' biti mulaa pah ri. ¹⁶ Ndaa feey fa hílíppe ßelaa, haanŋke, hante mulaa púus niŋkinaŋka fa ra ßééß. ¹⁷ Bi haay keeñ niŋkinaŋka fa ßelaa níi haay, dí saañce yejohi koyyi kay yi, yee na ñeyu túuyë' yí Koope ra te dékúu seedeyidi Yéesú rë.

¹⁸ Kola' niŋkinaŋka fa dah, dí payte caŋke ßúk kısı na seh.

---

* **12:14** 12.14 niŋkinaŋka saari beh, a saar 15 : Di gerek, bíniyú ðeh : goŋ.

13

Rabbi ana ya

¹ Filoon fi baaha, mi otte raß dúhté kisi fë. Di lahte af paana a wic sabboo. Baane-buur sabboo hompe wicca ; tii yi soluu Koope bíníyuté affa. ² Raba ot mi ra man baade nen, kotta man kot raba na wonuu úrsë rë nen, búgë man búk gaynde nen. Niñkinañka fa déjéenté rí doolii a nguur ki, onte ri sañ-sañi gaante. ³ Af yínë di affi raba gaañohte gaaño hi misigi fí yúhté biti man ay rii hap húl nen, ndaa gaaña yíppée wah. Bëewë feey fa béeb éemuté, wa ñeyute tal raba. ⁴ Wa béeb na jaamiyuu niñkinañka fa di yee ona' ri raba sañ-sañ ra. Wa na jaamiyuu raba bal na wonu tih : « Bee raß lahay man kan ! Daa mín dñi tikë' af ? »

⁵ Di fi raba onute biti dñi gaan gaanloh dñi sole Koope ; dñi ay homee sañ-sañi baaha nii hen céyín sabay iniil a céyín ana (42). ⁶ Daaha, dñi yampe na sol Koope, na won yin bos sun fi tiyi, sun fi tígë dék dñi rë a sun fi bëewë dékú sun da. ⁷ Di onute sañ-sañi haa'aa ri bëewí Koope dñi ban wa ; dñi onute sañ-sañ sun fi bëewë béeb : talla béeb, heetta béeb, wonadña béeb, a ginna béeb. ⁸ Bëewë feey fa béeb ay jaamiyee ri : bëewë tiyi wa bíníyúy dalaani pesa filiñ téerëe bíníyú tii yi bëewë nay haale pesa na dúméh rë, téerëe ké Har fa yera' Koope sarah hawute húl rë.

⁹ Bëyí lah nuf, kelaa na ! ¹⁰ Bëyí Koope won biti ay habu ñaam, ii fús ; bëyí Koope won biti nék ay húlée jépíl, ay húlée në. Yii baa daa tah bëewí Koope warutee múñ, wa ham ngémë.

11 Filoon fi baaha, mi olilte raβ kay na d'uh feey. Di laha' wic ana man wic koy har nen, ndaa ri wona' wonad' nin'kinan'ka. 12 Sañ-sañ laha' raba d'eb d'e beeb, di laha' ri te ri paga' ri hebisi, anti tuiye feey fa a beewe feey fa beeb jaamiyohi di fi raba d'eb humu gaano gaano misiga ni wahte ra. 13 Di fi rabi ana fa panke i kimtaan gaan ; di na kala' njaar kii sun-Koo, cepid di feey illi beewe beeb. 14 Daaha, di hompe na nofa' beewe feey fa kimtaanna na pan di ra fii raba d'eb de. Di luk waa nah yugus netli raba d'eb de humu gaano a jepile, te mill'ete koloh ra. 15 Di fi rabi ana fa onute sañ-sañ bekaa ri netli raba d'eb de coonaa di pes nii wone ndin, hawroh beewe nay kaa'ee jaamiyohi netla ra hul. 16 Di tuiye beewe beeb samdu tinnde ya' namaa mbee puk : ow gaan mbee baadoole, yikee alal mbee nekid, fu laha' afu mbee fu naam beeb fay tinnduu. 17 Ow waray lom mbee yaay te laheh tinnde'i bah : tinnde'e, di tii raba mbee siifere neere' a tiya ra.

18 Tigi dee nek, meela' naan : beyi fi hereñ raa, fay min kin siiferi raba, ndah siifere neere'te a tii ow, te daa ri beh : timeer penene a sabay penene a penene (666).

14

Yeekii beewe tosu ra

1 Mi homilte maa yeel, mi otte Har fa yera' Koope sarah ra canke sun fi daji Siyon, neere'te a ow jinni timeer a ow jinni sabay iniil a ow jinni iniil (144.000), yi fi yuhte biti tii di fi Har fa

a tii Boffi daa bíníyú púkkí wë. ² Mi kelohte un kola'te sun-Koo tiilte man pagad mboowaanna kísí nen, man híndíjí bídí baa nen. Una keloh mi ra man un koraa, bee i bëelú homute típ rë nen. ³ Bëewë homute fii ñaani nguur ka a fii mbínéeffi iniilla a baha ya, na yeeku yeekaa has. Yeekaa mínéh haal af ow kay gét nëe wa fi bëewí júnní tíméer a júnní sabay iniil a júnní iniilla (144.000) Koope tos wa feey fa ra. ⁴ Wa fi bëewí yaa daa wa yee mësúy leß ßeleß níi wa sobeye ra ndah wa yíih ßeleß. Daa wa yee fi yúhté biti tígí ñee Har fa bëeß wa ñee na ra. Bëewí yaa daa wa yee tosu filíß fi bëewë henute yi Koope a yi Har fa ra. Daa wa maanam iña débüu lec meeyya jébélúté Koope ra. ⁵ Fel mësëy dúh búkkí wë, wa lahuy síkkë.

Yii lejke bis-këem

⁶ Filoon fi baaha, mi otte malaaka kay feeñiyohnte na pún sunaa-sun. Di kúdf Uni Neba na dúméh rë. Di ay rii waareye bëewë feey fa bëeß : ginna bëeß, talla bëeß, wonadfa bëeß a heetta bëeß. ⁷ Di bëyídté uni sun won tih : « Néehí Koope don kañ dí, ndah wahtaa nay rii aattiyee bëewë rë lahte ! Jëemíyíi bëe' sak sun-Koo, sakke feey fa, kísí fë a culli muluþþa ra ! »

⁸ Malaaka kay feeñiyohnte filoon bee déß dë won tih : « Babilon dakaya'te ! Babilon fi gaana dakaya'te, dí fa bek heetta bëeß pagadfi bossi ra, dí fa bek wa hani gulii njaaliyohi misiga homa' ri ra ! »

⁹ Malaakii éeyë fë feeñiyohnte filoon fi ana ya déß dë, bëyídté uni sun won tih : « Bëyí fi

jaamiyoh raba a netli, bëyí fí lah tীনndë'ë púkí mbée ya'i, ¹⁰ dī fi bëyí baaha ay naa han béëñi neebi Koope, yi fí yúhté bití rahay dara yíidúté gulii neebi. Bëyí baa, Koope ay rii bek filiḅ kíi a gé. Di ay pítípée misik ḍaaha fíi malaaka yi sela ya a fíi Har fa yera' Koope sarah ra. ¹¹ Te dúukí kíi kē nay rii tame ra ay kolee koloo faraah. Bëyí fí jaamiyoh raba a netli, bëyí fí lah tীনndë'ë bíníyú tiyi ra, na' neh elek neh, bëyí baa wocce hílsēh. »

¹² Yii baa daa tah bëewí Koope, yee na ñeyu túuyë' yí te gémuté Yéesú rē, warutee múñ.

¹³ Henil ḍeh, mi kelohte uni kola'te sun won so' tih : « Bíníyé unni yee fu won tih : “Dala'te woteh, lahute sos-keeñ bëewē húlúu ngémí wē di Yíkēe nē rē ! Ruuh-Peseñ won tih : Ahañkay, wa lahute sos-keeñ, leegi wa mínú hílsēh légéyí misigi wa, ndah wa kúrēelúuté iñi wanna pagu wa ra.” »

Wahtu lec

¹⁴ Mi homilte maa yeel, mi otte nér naa' lahte yii tookke sun man ow nen. Yaa bekoh baane úris afi, hampe sarcii kaañce ya'i. ¹⁵ Malaaka kay dúhté Faam fi gaani Koope béyídté uni sun won bëe' took sun fi néré rē tih : « Beye sarcuu fu lec, wahtaa lahte : tooka nonte gina béeb, tas lec. » ¹⁶ Tígí daaha, bëe' took sun fi néré rē bebpe sarcii laḅpe héccé, tooka feey fa béeb lecce.

¹⁷ Malaaka kay dúhté Faam fi gaana sun, dī fi baaha ḅal hampe sarcii kaañce ya'i.

¹⁸ Malaaka kay ḅal, bi daa lah sañ-sañ sun fi kíi kē dúhté tígē na hawruu ra fonḅke af bee ham sarcii kaaña ra won tih : « Beye sarcuu

fu lec goññi reseña meeyi béeeñë feey fa, wa nonte. » ¹⁹ Malaakaa bebpe sarcaa labpe héccé, lenne goññi reseña meeya feey fa, yíinté wé ndonji neebi Koope na lopotuu ra, ²⁰ goññi reseña dúhruté gina lopotute, ñif na dúh ndonja na húp na lap níi lahte pënís búk, na laf níi mitte kilomet tíméer éeyë (300).

15

Malaaka yi paana ya a loolla millë' rë

¹ Filoon fi baaha, mi otte yin kay, yii gaante te éemilë'té sun-Koo : mi ot malaaka paana yi kúru lool paana, loolli paana ya millë', teeba' Koope bëewë neebi ra. ² Mi olaatte yin ti kisi fi mulaa helen ti pilaatu nen ñéerë'té a kii. Bëewë bagu raba, bagute netli a sífërí tiyi ra cagute sun fi kisi fë na tiriñ ra, wa habute koraa yi Koope daa yed wa wa, ³ wa na yeeku yeekii Mëyis súrgii Koope a yeekii Har fa yera' Koope sarah ra na wonu tih :

« Do fi Koo-Yíkëe fë mín béeb dë,

fu gaante pagad,

fu éemilë'té pagad.

Do fi Buuri heetta,

waallu júbpé,

waallu kaah.

⁴ Daa kaañ roo neehh Yíkëe ?

Daa kaañ roo kañeh ?

Do kep daa fu sela !

Heetta béeb ay ac fiyú,

heetta béeb ay ac jaamiyohu.

Iña pañ fu ra júbpé,

iña pañ fu ra teeba'te affi wa. »

⁵ Filoon fi baaha, mi otte Faam fi gaani Koope, bee ëmbë taantaa na nédís bëewë bití Koope ee leelii wa ra, kúnsëhté sun-Koo. ⁶ Malaaka yi paana ya kúru loolli paana ya ra d'uhuté Faam fi gaana ; wa bekuu búub naa' peyeß, yi yugusuu píisí kofeelte, pokuute geñu úris kinoh yi wa. ⁷ Mbínéef yínë di mbínéeffí iniilla yedte malaaka yi paana ya guluñji úríssí paana ya túm neebi Koope ra níi líiffé, Koope fa na pes faraaah ra. ⁸ Faam fi gaana yíppée líif a d'úukëe, teeßa'i ndami Koope a doolii. Te ow mínéh haal Faam fa te deefa loolli paana ya kúru malaaka ya ra labeh níi gét.

16

Guluñji paana ya

¹ Filoon fi baaha, mi kelohte un béyrëhté sun kola' filíß Faam fi gaani Koope na won malaaka yi paana ya tih : « Pëyí ðon yín guluñji paana ya túm neebi Koope ra feey fa ! »

² Malaakaa déß dë payte yíinté gulii feey fa. Bëewë húmú lahuu tíinndé'í raba, na jaamiyuu netli ra béëß faanni wa lenne puulli bosse te misikke.

³ Malaakaa tíkëh në rë payte yíinté bii kísí fë. Mulii kísí fë yíppée yíssëh, man ñif búudé nen. Yii na pes kísí fë béëß húlté.

⁴ Malaakii éeyë fë payte yíinté gulii laah ya a culli mulußba béëß. Mulußba béëß yíssëhté ñif.

⁵ Tígí daaha, mi kelohte un malaakaa lah sañ-sañ sun fi mulußba ra na won tih :

« Do fa Sela ra,
do fa júß dë,

do fa húmú nē aa',
 daa fi na woteh ra,
 daana daan fu wa ra ñeete waal.

⁶ Fu onte bēewē han,
 bēewē kéendú ñif mi bēewú rē,
 bēewē kéendú ñif mi yonente ya ra,
 fu onte wa han.
 Fu on wa ñif wa hanute,
 te wa yeeliyuu ri ! »

⁷ Filoon fi baaha, mi kelohte uni kola' tígē na
 hawruu ra na won tih :
 « Ahañkay do fi Koo-Yíkēe,
 do fa mín béeb rē,
 fu aattiya' kaah,
 te aattiya'u júbpé. »

⁸ Malaakii iniil fa yíinté gulii sun fi na'a, na'a
 onute sañ-sañ fetlohte na bēerēb bēewē. ⁹ Na'a
 tampe bēewē tami misikke, wa na solu Koope fa
 na cépíd loolla a sañ-sañi ra. Bēewē kaa'uute lof
 pesad, kaa'uute kañi Koope.

¹⁰ Malaakii iip fa yíinté gulii sun fi ñaani nguur
 ki raba, nguur ki yíppée ñúus túd. Bēewē na
 pataayuu misik, ¹¹ wa na solu Koope fa sun di
 misiga homuu wa a puulla faanni wa ra, wa
 kaa'uute súugēh pagadfi bossi wa.

¹² Malaakii pēenē fē yíinté gulii filiḅ laahi
 gaana na wonuu Efarat ra, mulaa filiḅ síiñcé,
 helid buurra koluu púlēen na' ra waal. ¹³ Filoon
 fi baaha, mi otte yébitēh éeyē yí madu mbook
 nen : yínē dúhté nē búk niñkinan̄ka fa, kay
 dúhté búk raba, lahte bi dúhē' búk yonentii
 padfah fa. ¹⁴ Wa yébitēh yí Seytaane daa wol
 wa, yi na hoñuu pañ kimtaan. Wa na payu

buurra feey fa béeb, négíree wë nda wa waay haa'a nay lahe bisi gaani Koope fa mín béeb rë.

¹⁵ Yíkëe won tih : « Síkíree, so' may ac mi beetti ron ti lohoh nen ! Bëyí nee'ay, yeffe búubí kaa' biti tílë' faan holon toñeh ay sopee, bëyí baa lahte sos-keen. »

¹⁶ Daaha, yébitëh yë négírúuté buurra íláy, tígë në wonuu Armagedonj ra di ébrë.

¹⁷ Malaakii paana fa hasalte gullii sun, un béyrëhté sun d'uhë' Faam fi gaana, kola' ñaani nguur ka won tih : « Iña béeb paama'te ! »

¹⁸ Tígí daaha, héléyyë a i un a pilliñña ñéerë'té a hégíyëhí feey fi misikke takke. Hégíyëhí feey fa misikke misigi fí yúhté biti lëhírëy hena' ow pot ëldúnë ní a baaha. ¹⁹ Gini gaana lecsa'te éeyë, ginni heetta feey fa béeb bëppé. Koope halay Babilon, Babilon fi gaana : di hëndídté rí në gullii, gullii neebi misigi ! ²⁰ Ginna hom filib kísí fë rë béeb sooyce, ow mínléh olil danj. ²¹ Diññi galaassi gúussé kola'te sun na tof sun fi bëewë. Bëewë na solu Koope di yee na toba' ri dñj galaas ra, ndah yee lah ra misikke ní misik.

17

Tílëhí gaana

¹ Filoon fi baaha, malaaka di malaaka ya habu guluññi paana ya ya' yi wa ra acce won so' tih : « Aye mi teeb d'ó daana na saañ keene sun fi belii tílëhí gaana ra, daa ri gini gaana hom búk laah yi caakka ra. ² Buurra feey fa fanuute a ri, te bëewë hanute na gullii njaaliyohi ní maniyute. »

³ Ruuh-Peseñ haalte so', malaakaa yíppée sée kúdf luufin. Dee a deh, mi otte ow beleb yaagohte rab luum cuy bi faana béeb bíníyú tii yi soluu Koope. Raba kúdfé af paana a wic sabboo. ⁴ Belaa bekoh yéré yi kofeelte ot, luum cuy, pokohte takkaay úrís a jamaa, a feme. Di hampe guluñ úrís ya'i, bi líiffé pagad bos, a sobii njaaliyohi. ⁵ Tiya léehúu léehée bíníyúté pügè. Tiya daa ri beh : « Babilon fi gaana, yaafi tilèh yè a ñni bossa feey fa. » ⁶ Mi otte biti belaa han ñif mi bëewí Koope ní dī manite, ñif mi bëewè hawu húl af yee seedeyuu wa Yéesú rē.

Ola' mi di man dī, af so' kúnèhté. ⁷ Malaakaa won so' tígí daaha tih : « Afu kúnèh yi dèeha ? Síkírèh sè', may roo teeñ iti fi belii beh, a iti fi raba kúdf dí, laha' affi paana ya a wicci sabboo ya ra. ⁸ Raba ot fu bee ra hómú yéelíd, ndaa ri peslay. Di leñ d'uhé ngaara mi nuña, ndaa dī saañ sanjkuye sanjkuyo. Te bëewè feey fa tii yi wa ínih téerèe bíníyú tii yi bëewè nay haale pesa na d'uméh rē dala'te dalaani pesa ra, wa fi yaa nay éémé biti wa ot raba. Ndée nagajek, raba hómú yéelíd, ndaa peslay, te ri ay nimil pes kény.

⁹ « Tígí dee nék, meela' ñaañ a hereñ : affi paana ya daa danñi paana ya took belaa ra. Wa buur paana bal. ¹⁰ Filiñ fi buurri paana ya, iippa keenute, lahte bi líssí took, paana fa aay doom ; te ri ac daa, toogi ii maañ. ¹¹ Raba hómú yéelíd te peslay ra, dī fi baaha daa ri buuri peeye fa ; dī non buurri paana ya bal te ri saañ sanjkuye sanjkuyo.

¹² « Wicci sabboo ya ot fu ra, wa buur sabboo

yi tookuy nuur doom, ndaa wa ay yeru sañ-sañi tookuun wa a raba nuur ka nii hen wahtu. ¹³ Yee níbú wë rë béeb yínè : wa yed doole yi wa a sañ-sañni wa raba. ¹⁴ Wa ay jejoh Har fa haa', ndaa di ay waa ban ndah daa ri Yíkëe fë lukki gaan da, daa ri Buuri buurra ; di ay ñéerée a bëewë di tanis wa dëekké wë rë, bëewë gémú rí rë, di ban wa. »

¹⁵ Malaakaa wonil so' tih : « Mulaa ot fu yee ra, tigë took belii tîlêhë rë, wa i heet, wa dúukël i ow, wa i gin a i wonad. ¹⁶ Wicci sabboo ya ot fu ra nék a raba, ay millë' kaa' belii tîlêhë : wa ay beb iña laha' ri ra béeb nii luka' yéré yë di hen faan holon, wa ñam di, wa tam caan fa kii. ¹⁷ Koope daa sod wa nufi paguun wa yee faha' ri ra : wa négirë' sañ-sañi nuur ki wa légéyid raba nii yee won Koope ra lah.

¹⁸ « Belaa ot fu ra nék, daa ri gini gaana ilif buurra feey fa ra. »

18

Looli Babilon

¹ Filoon fi baaha, mi otte malaaka kay kola' sun na cép feey. Di lahte sañ-sañ gaan te ndami hawaante feey fa béeb. ² Di béyidté uni sun won tih : « Babilon dakaya'te ! Babilon fi gaana dakaya'te ! Di tas gin yébitêh leegi, di tas dapaa yébitêh, di tas gin yakki bossa wúnih hawid da, di tas gin rabbi bossa wúnih hawid da. ³ Ginna béeb hanute na guli njaaliyohi misiga homa' ri ra : buurra feey fa fanuute a ri te yiikoh ya

líifruté nafa yi wa, af bití bēewē mínih doylóh neḅ. »

⁴ Mi keliilte un kola'te sun won tih : « Dúhí gina, ḁon fa henu heedi so' ra, toñeh ḁon ay bakaare ti wa nen, loolla na ac ḁa laḅ ḁon na.

⁵ Bakaadḁi caak caako níi lahte sun, te Koope halay pagadḁi ḅossi. ⁶ Yínlí rí iña paḅ ḁi bēewí kayya ra, yínlí rí wē ana. Éfí rí gulun líifid, éfí rí hani luk yee yed ḁi bēewí kayya ra ḁah ana, ḁon yed ḁi han. ⁷ Tíkí rí coono, ḁon tik ḁi súfúñ ti di húmú lahuu wa neḅ a ndam, ndah ḁi húmú won nufi tih : "So' mi buur. So' mi jétid neh te mii mēssí yúh luuy." ⁸ Yii baa daa tah loolla waayḁu ri ra ay keenee sun fi waal yínē : jérí misikke, luuy a yaaḅ ; ḁi tam níi muuy. Koo-Yíkēe fē aattiya' ri ra gaante doole. »

⁹ Buurra feey fa ñéerúu a ri njaaliyoh a yin neḅ ra ay looy, te wa ay hawoh bití wa séen dúukēe bití gina tame. ¹⁰ Wa ay tíit níi wa caḅ, wa wuloh af yee kat gina ra, wa wone tih :

« Wēey looli yaafi !

Looli yaafi kan taan !

Wahtaa yíníi baa kut,

Babilon, ḁi fi gini gaana aattiyuute haat ! »

¹¹ Tígí daaha, yíikoh ya feey fa na looyu na capituu ḅal ndah ow lomlay iña na yaayu wa ra :

¹² tiññi úrissē, tiññi hélíssē, jamaa ya a feme ya ; píissí kofeella, cúuppē a píissí suwaa ya ; kilikki heeñce, barnḅalli kofeelte, pērēmmē, tiñña, iñi yugusuu a luk caa', a la' yi marbe ya ; ¹³ liiḅḅi kilikki heeñce, laakkoloñña, cuuraayya a iñi heeñlaa ya bēeḅ ; hanna, dúuléennē, múnnē a bele ya ; fañnja a harra, pēníssē a sareetta ;

ñaamma a bëewë habu ra béeb, ow lomlay wa.
¹⁴ Ay wonu tih : « Iña na yaakaar gina koon ra
 béeb sooyce teempe d'aaha. Di ñakke alal mi a
 iñi wunni béeb te ri wocce oli wa ta' ! » ¹⁵ Yiikoh
 ya na húmú yaayu te caakuu yin daaha ra ay tíit
 níi wa cañ, wa wuloh af yee kat gina ra. Wa ay
 looy wa capitoh ¹⁶ wone tih :

« Wëey looli yaafi !

Looli yaafi kan taan !

Di fi gini gaana húmú beka'

búubbí yugusuu píisí kofeelte, a cúup luum cuy,
 pokoh takkaay úrís, la'i na miriñ, a feme,

¹⁷ wahtaa yínii baa kut

alal mi yaa béeb hente dureet ! »

Bëewë në kúrú gaalli gaanna kísí fë rë a bëewë
 sayu baab homu filib ra béeb, yee na légéyú filib
 a yee na légéyú kísí rë béeb cagute, wuluute
¹⁸ bee séenúu wë d'úukëe gina na tam ra, na fogu
 wonu tih : « Gini teemma' gini bee gaan lëhírëy
 kan ! » ¹⁹ Wa homute na túmú affi wa feey, na
 looyu, na capituu, na fogu wonu tih :

« Wëey looli yaafi !

Looli yaafi kan taan !

Moo yíkëe yí gaalla kísí fë

caakuu yin gini gaana ee !

Wahtaa yínii baa kut

gin hente dureet ! »

²⁰ « Këlii ñon bíyëh ñon fa sun, yaha yah gini
 gaana ra ! Bíyíi ñon fi bëewí Koope, bíyíi ñon fi
 apootarra a yonente ya, ndah Koope daa aattiya'
 ri di iñi bossa pañ ri ñon ra ! »

21 Tígí daaha, lahte malaakii mitte, beɓpe la' gaan bette filib kísí fë na won tih : « Dee keena' la'i bee filib mulaa ra, dɔo fi Babilon fi gini gaana fay henee daaha jummúy, te ow ii roo ollil ta'.

22 Un koraa yi na tít, un yeekoh, un kiis a un kúlúɓ, ow wocce waa keloh dɔo na ta' ; bëyí hereñce yugus yin a di mín díi hen bééɓ, ow wocce rii ot dɔo na ta' ; un kud' wocutee keloh dɔo na ta'.

23 Lampa wocce niiñ dɔo na ta' ; yeekaa kílëek wocutee keloh dɔo na ta', ndah yiikoh yu daa húmú lukuu lah tii ëldúnë, te pagadfi bonnu kúrëelëhté heetta bééɓ.

24 Nif mi yonente ya, yi bëewí Koope a yi bëewë hawu feey fa ra bééɓ keena' ya' yu. »

19

Alleeluyaa !

1 Filoon fi baaha, mi kelohte uni béyrëhté man un dúukël i ow nen, kola' sun-Koo na won tih :

« Alleeluyaa* !

Koope fi yen daa na sëmlë', daa ri yeeliyoh ndam, daa ri yeeliyoh doole !

2 Aattiya'i kaah !

---

* 19:1 19.1 Alleeluyaa wonad' ébrë. Iti fi daa ri : njëebí Yahwee.

Aattiya'i júbpe !

Di keente sun fi belii tîlêhí gaana,
belii tîlêhí gaana na húmú yah bëewë feey fa ra,
na húmú yah bëewë feey fa a njaaliyoh yi ra ;
dî yíllídté súrgë yí,
yíllídté wë ñif mee ke wa keen ña. »

³ Una tîkëetté won tih :

« Alleeluyaa !

Dúukíi gini gaana kolohte !

Dúukíi gini gaana tamu ra kolohte faw ! »

⁴ Baha yi sabay ana a iniilla (24) a mbínéeffi iniilla yekute na jaamiyuu Koope fa took ñaani nguur ka ra, na wonu tih : « Démíin ! Alleeluyaa ! »

⁵ Tígí daaha, un ñofohte ñaani nguur ka na won tih :

« Njëebí Koope fi yen ñon fi súrgë yí bëeb ;

njëebí rí, ñon fa neehu ri ra !

Njëebí rí, baadoole neh ow gaan neh ! »

⁶ Mi henil ñeh, mi keliilte un man un dúukël i ow nen. Una man di na lafa' mboowaanna kisi fë nen, man di na tiila' piillin nen, na won tih :

« Alleeluyaa !

Koo-Yíkëe fí yen fa mín bëeb rë

cëgídté nguur ki !

⁷ Yen lahun sos-keen

yen bíyëh,

yen kañ dí

ndah kílëegí Har fa lahte

te belaa canke na seh,

⁸ onute biti dî bekoh yéré,

bekoh yéré yí dñisúu píisí kofeelte,

dñisúu píisí na miriñ-miriñ,

díisúu píis naa' peyeβ, hente pesen. »

(Píisí kofeeli baa teeβa' iñi júbbë pagu bëewí Koope ra.)

⁹ Filoon fi baaha, malaakaa won so' tih : « Bíníyé yii beh : lahute sos-keeñ bëewë gapu ñami kíleegí Har fa ra. » Di tíkké won tih : « Unni yaa Unni Koope sah-sah ! »

¹⁰ Mi yeddohte kotta ma na saañ jaamiyohi, ndaa dí won so' tih : « Bëyít ! Ngana pañ dí ! So' mi súrgë ti do a koy-yaayyee ke ro filiβ ngémë nen, yee na seedyu unni Yéésú rë. Fu wadti jaamiyaa Koope kep, ndah iña seede Yéésú rë daa baat yonente ya nuf. »

Bëe' yaagoh pënís fi naa'a ra

¹¹ Filoon fi baaha, mi otte sun-Koo kúnsëhté, pënís naa' feeñiyohite. Bëe' yaagoh ri ra wonuu Bëyí-mit-wëeliyëh a Kaah ; dí aattiya' júβ, te júβ daa tah dí na haa'. ¹² Íllë na ñah ti kii nen, afa béeb baane-buur ! Tiyi daa ri yúh rí kut bíníyuté faana. ¹³ Di bekohte paltii líiffé a ñif ; dí hínú : « Un Koope ». ¹⁴ Jammaarra sun-Koo bekuute yéré yí díisúu a píisí kofeelte, naa' peyeβ hente pesen, yaaguute pënís naa', ñeyute tala. ¹⁵ Jépíli kaañce na dúh búgë, jépíle nay laβe ginna ra. Di ay waa kúf kúrí hínté, dí lopot wa ti reseñi lopotuu ndonji neebi misigi Koope fa mín béeb rë nen. ¹⁶ Yii bee daa bíníyú sun fi paltii a koti : « Buuri buurra a Yíkëe fë lukki gaan da. »

¹⁷ Filoon fi baaha, mi otte malaaka cañke na'a, béyídté uni sun dëekké yakka na njuñkaanu sun-Koo ra won wa tih : « Eyi don tee'a' ñami ndaje mi Koope ! ¹⁸ Eyi don ñam bo' yi soldaarra,

yi kélfë yí wë a yi buurra ; ëyí don ñam bo' yi pëníssë a yi yíkëe yí wë, bo' yi bëewë béeb : bi laha' afi a yi ñaamma, yi baadoole ya a yi bëewí gaanna béeb. »

¹⁹ Mi henil dëh, mi otte raba, buurra feey fa a soldaarri wa tee'uute, ay yejee bëe' yaagoh pënís fí naa'a a soldaarri ra haa'. ²⁰ Tígí daaha, raba a yonentii padɗah fa habute. Yonentii padɗah fi baa daa paŋ kimtaana fíi raba, múuydí bëewë kúrú ñaasi raba faanni wa, na húmú jaamiyuu netli ra. Raba a yonentii padɗah fa betute filib laahi géle yéelí. ²¹ Soldaarri wa béeb hawute a jépilé dúh búk bëe' yaagoh pënís fí naa'a ra, yakka béeb ñamute bo' yi wa níi beniyute.

20

Kíllí júnńí (1.000) yí nguur ka

¹ Filoon fi baaha, mi otte malaaka kola'te sun na cép feey. Di hampe céebíi ngaara mi nuŋa a níh tiŋki gúussé ya'i. ² Di hampe niŋkinanŋka fa, goŋ fee kíilë, tuumaloha daa Seytaane ra, pokalsa'te ri yulidte ri kíil júnńí fíi (1.000). ³ Malaakaa bette ri ngaara ma, kúnté rí, téycé a céebí, leewte sun nda ri banti bet heetta níi kíillí júnńí (1.000) yë mit. Bín fë rëe, dī pëkísú yeddu yutuud.

⁴ Filoon fi baaha, mi otte i ñaan nguur. Bëewë tooku na ra onute sañ-sañ aattiya'. Mi otte coonaa yi bëewë húmú hawu húl di yee húmú seedeyuu wa Yéesú rë, a di yee na húmú waariyuu wa Unni Koope ra. Daa wa bëewë húmú jaamiyuuy raba a netli ra, bëewë húmú

kúrúy ñaasi raba púkkí wë mbée ya' yi wa ra. Bëewí yaa daa nimilu na pesu, tookute a Kiristaa nguur ka, na suu kíil júnní (1.000) fíi. ⁵ Yaa daa bëewë dëbúu koloh búudé rë. Bëewí kayya húlú rë nék ii koloh dee níi kíil júnní (1.000) fíi. ⁶ Lahute sos-keen bëewë dëbúu koloh búudé yaa ra ! Wa bëewí Koope te hülë'í ana fa mínléh wë dara. Daa wa nay hene seeyoh yi Koope a Kiristaa, wani Kiristaa hom nguur ka yulid dí kíil júnní (1.000) fíi.

Daani Seytaane

⁷ Kiillí júnní (1.000) yë gét dëe, Seytaane ay yedfu dúh ngaara mi nuña, ⁸ dí saañ nofee heetta ginna béeb, ginna na wonuu Gok a Magok ra. Dí négirë' wë wa caak níi ti peppi feey fa kisi nen, wa saañ haa'. ⁹ Wa hasluute filib gina béeb, wa giwuté tige homu bëewí Koope ra, gina faha' Koope ra, ndaa lahte kii kí kola' sun-Koo, muuyilte wa. ¹⁰ Te Seytaanaa nofa' wa ra betute laahi géle, tige hom raba a yonentii padfah fa ra. Wa ay home daaha wa pitípee misik kii kë, na' a elek níi kiri fi kirih.

Bis-këem

¹¹ Filoon fi baaha, mi otte ñaan-nguur naa' gaan, a bëe' took sun da. Feey fa a sun-Koo yípútée hegoh, wuluute ri, te ow ollilay wa. ¹² Mi henil deh, mi ot bëewí gaanna a baadoole ya húlú rë béeb cagute fii ñaana, lahte tééré yí kúnsuté. Lahaatte téeríi kúnsuté kay, daa ri téerëe bíníyú tii yi bëewë nay haale pesa na dúméh rë. Bëewë húlú rë aattiyuu di ña pagu wa ra ti dëe bíníyúu rí tééré yí yaa ra nen. ¹³ Kisi

fë hokke búudé yë filib fi, kúl kē a gin bēewē húlú rē kúrúté yi wa bal, ow fi ow waa na béeb aattiyuu iña pañ dī ra. ¹⁴ Tígí daaha, kúl kē a gin bēewē húlú rē betute filib laahi kí kē. Laahi baaha nék daa húlé'í ana fa. ¹⁵ Bëyí tiyi homay téerēe bíníyú tii yi bēewē nay haale pesa na dúméh rē béeb betute filib laahi kí kē.

21

Eldúnë fi hasa

¹ Filoon fi baaha, mi ot feey has a sun-Koo has. Feey fa dëb dë a sun-Koo fa dëb dë sooyce, kisi fë múkké nē bal. ² Mi hen deh, mi otte gini selaa, Yerusalem fi hasa kola'te sun na cép feey. Koope daa wol ri. Di man kíleegē yugusoh níi wunte baa saañ téebílehí yaali ra nen. ³ Mi kelohte un béyréhté sun kola' ñaani nguur ka won tih : « Élí kan ! Koope dék filib fi bēewē leegi ! Di ay déké a bēewē, wa hen bēewí. Di fi Koope ay déké waa na, dī hen Koope fi wa. ⁴ Di ay moos muun ma illí wē béeb : húl wocce, luuy dúmpé ; hawoh wocce, misik dúmpé. Iña dëb dë béeb dúmpé ! »

⁵ Tígí daaha, bēe' took ñaana ra won tih : « Olsee, mi yugusse iña béeb hente has. » Di antee tík won so' tih : « Bíníyé yii bah, ndah unni yaa wéerté te wa kaah. » ⁶ Di tíkilté won so' tih : « Iña béeb paama'te ! Daa mi Alfaa daa mi Omegaa*, daa mi dalaana daa mi lúsēenē. Bëyí fí sifira' han, may rii on dī han di culi mulaa

* **21:6** 21.6 Daa mi Alfaa daa mi Omegaa :Alfaa daa koy una dëb di gerek ra, omegaa daa millé'.

na ona' pesa na d'úméh rë, te mi sehay na yin.
⁷ Bëewë nay bage ra ay liil waafi baa soo na ; te may hen Koope fi wa, wa hen koyyi so'.
⁸ Neehoh ya nék, yee gémúy Yéesú rë, pagoh yi ñni bossa, bëemëh yí bëewë, yee na pagu yii tappe njaaliyoh béeb dë, luunna, bëy yúullë a feloh ya béeb ay míllëe laahi géle daa húlë'í ana fa ra. »

Yerusalem fi hasa

⁹ Filoon fi baaha, malaaka di malaaka yi paana ya habu guluñji paana ya líif a loolli paana ya míllë' rë acce won so' tih : « Aye mi teeß dö kíleegë, kíleegí Har fa. »

¹⁰ Ruuh-Peseñ haalte so', malaakaa kúdté së' jibi danj utte, teeßpe so' gini selaa, Yerusalem fi hasa Koope wol ri, kola' sun na cép rë. ¹¹ Gina na ñah a ndami Koope ti la'i na miriñ nen ; d'i helen ti pilaatu nen, na tak wiriñ wiriñ ti jamaa hilil nen. ¹² Di wërúte a mírí udi laha' il sabboo a il ana yi malaaka sabboo a malaaka ana daa na wohu wa. Sun fi illë bíníyú tii yi talli sabboo a ana yi bëy Israyel. ¹³ Illë d'úhrúu deh mírë : il éeyë hompe waal púlëen na', il éeyë hompe waal yuun, il éeyë hompe waal haalaan na', il éeyë hompe waal feey-feey. ¹⁴ Mírí gina tíkëh sun la' sabboo a la' ana yi tii yi apootarri sabboo a apootarri ana yi Har fa daa bíníyú në.

¹⁵ Malaakaa na won soo na ra hampe duud' úrís, bi ay natuu gina, mírë a illë. ¹⁶ Gina koñkaare, utaa fa a haggaa ka daa teyu. Malaakaa

yampe na nat gina a duuda : utaa fa hente estaat† júnní sabboo a estaat júnní ana (12.000), haggaa ka daaha, caggaa ka daaha bal. ¹⁷ Di beyaatte duuda natte míirë bal : utaa ka hente sunj tímээр a sunj sabay iniil a sunj iniil (144). Di nata' daaha ti di na nata' ow nen. ¹⁸ Míirí gina tabahuu a jamaa, gina tabahuu a úris kah-kah, helenj ti pilaatu nen. ¹⁹ Yii hente la'i wunte te kofeelte rek daa wunaaluu ílýyyë yípëh míirí gina ra : bee déb dë jamaa hilil ; ana fa man sun-Koo nen, wonuu safir ; éeyë fë hilil, wonuu kalseduwaan ; iniil fa hilil na tak, wonuu émérëet ; ²⁰ iip fa luum, wonuu sardonikse ; pëenë fë luum cuy, wonuu sarduwaan ; paana fa mbaasaan ti tutaab nen, wonuu kirisolit ; peeye fa hilili tappe búlëh ti kísí nen, wonuu béríl ; payniil fa mbaasaan ti tutaab nen, wonuu topaas ; sabboo fa hilil, wonuu kirisoparaas ; sabboo a yínë fë búlëh, wonuu yasente ; sabboo a ana fa luum luumad feey tagu, wonuu ametiste‡. ²¹ Íllí sabboo a ana ya, wa i koy suumi. Íl fí íl béeb yugusuu koy suumi yínë kut. Këemí gina nék yugusuu úris kah-kah, helenj ti pilaatu nen.

²² Mi olay Faam Koope gina nék, ndah dī fi Koo-Yíkëe daa ri Faam fa, Koope fa mín béeb rë, bani Har fa. ²³ Gina sohlaay na' sohlaay céyín niiflaa, ndah ndami Koope daa na niifil ri te Har fa daa lampaa. ²⁴ Heetta ay tílee niifni, te buurra feey

---

† **21:16** 21.16 estaat :Di húmú nataa. Estaat yínë wafti hena ganjarma jaak tímээр ana (200). ‡ **21:20** 21.20 Kúlëerrí la' ya biníyú dee ra, fun oluu wa dëeha, ndaa dëe man la' ya ra tasa'te lan af.

fa ay kúf ndami wa gina. ²⁵ Íllí gina ay wërsée wërsée bisa béeb, wa ii lukki wodlu wodlo sah ndah elek wocce. ²⁶ Ndami heetta a alal mi wa ay kúru daaha. ²⁷ Yin ii haal gini bah : yii sobete neh, bëyí na paŋ yin bos neh, bëyí na fel neh. Bëewë nay naa haale ra daa wa yee tii yi wa hom téerëe bíníyú tii yi bëewë nay haale pesa na dúméh rë, daa ri téerí Har fa.

22

¹ Filoon fi baaha, malaakaa teeŋpe so' laahi mulaa na ona' pesa na dúméh rë, bi hente helenj ti pilaatu nen, kola' ñaani Nguur ki Koope a Har fa, ² na hót këemí gina. Hanndal ki salli laaha, tal kilka na ona' pesa na dúméh rë hompe na, bee na límë' waal sabboo a waal ana kíilë rë, lahaa céyín béeb dī lah koy ra. Saaffa daa na pay heetta. ³ Alkoh wocce, ñaani Nguur ki Koope a Har fa ay home filiŋ gina, súrgë yë jaamiyee ri. ⁴ Wa ay ot kanama, te tiyi ay bíníyú púkkí wë. ⁵ Elek wocce, wa ii sohliil lampii nay waa niiñle, sohluuy na'a, ndah Koo-Yíkëe ay waa niiñil, wa hom nguur ka faw.

Nimili Yéésú

⁶ Filoon fi baaha, malaakaa won so' tih : « Unni yaa wëerté te wa kaah. Koo-Yíkëe fë në sod yonente ya Ruuhi ra daa wol malaakii teeŋi súrgë yí yee na saañ lahe te wulay wulay ra. »

⁷ Yéésú won tih : « Síkírí ! So' may nimil te ii maañ ! Lahute sos-keeñ bëewë helu nuf unnee ke Koope filiŋ téeríi bee ra ! »

⁸ So' mi Saŋ, mi kelohte te mi otte iñyaaha. Filoon fi bee kela' mi wa mi otte wa ra nék, mi

yedfohte kotti malaakaa teef so' wa ra, ma na saañ jaamiyohi, ⁹ ndaa dī won so' tih : « Bëyít ! Ngana pañ dī ! So' mi súrgë ti dō a koy-yaayyu yonente ya, a bëyí fí helte nuf unna filiḅ téeríi bee ra nen. Fu waḁti jaamiyaa Koope kep ! »

¹⁰ Malaakaa baatte won tih : « Ngana ḁap yin unnee ke Koope filiḅ téeríi beh, ndah wahtii wa ee saañ lahe ra. ¹¹ Bëyí bosse haba pañ yin bos ; bëyí sobete homaa a sobii ; bëyí júbpé haba pañ yin júḅ ; bëyí selate, súhë në. »

¹² Yéésú won tígí daaha tih : « Síkíríi ! So' may nimil te ii maañ, mi yíníl ow fi ow bééḅ yee légéy rí rë. ¹³ Daa mi Alfaa daa mi Omegaa*, daa mi déḅ daa mi míllë', daa mi dalaana daa mi lúsëenë. ¹⁴ Lahute sos-keeñ bëewë na hosu búubḁí wë rë, wa ay mín ñam na koy kilka na ona' pesa na dúméh rë, wa ñeya' íllë, wa haal filiḅ gina. ¹⁵ Bëewí bossa nék : wa fi luunna, bëewë na njaaliyuu ra, yee na bëemú ow ra, bëy yúullë a bëewë fahuu fel te dékúu në rë homun ëssín.

¹⁶ « So' mi Yéésú, daa mi wol malaakii so' teefi ḁon fi bëy ílí jaṇaa iñyeh : So' mi sédí Dawit, te daa mi hula na niiñ hagaḁ ḁa. »

¹⁷ Ruuh-Pesen) a kílëegí Har fa wonu tih : « Aye ! »

Bëyí fí keloh uni baa rek wona : « Aye ! »

Bëyí fí sifiroh aya !

Bëyí fí faha' na mulaa na ona' pesa na dúméh rë meeluy na dara !

---

* **22:13** 22.13 Daa mi Alfaa daa mi Omegaa :Alfaa daa koy una déḅ di gerek ra, omegaa daa míllë'.

¹⁸ So' mi Saŋ, mi won a don, don fi bëewë keluu Unni Koope filiɓ téeríi bee ra béeb në : bëyí fí baat na yin, Koope ay rii baat loolla wonu filiɓ ra. ¹⁹ Te bëyí nís në yin, Koope ay rii nísíɗ wodi di koyyi kilka na ona' pesa na dúméh rë, nísíɗ dí tígí di gini selaa na wonuu filiɓ téeríi bee ra.

²⁰ Bëe' won biti iñyaa béeb kaah ra won tih : « Mantee : So' may nimil te ii maañ ! » Démíin ! Aye Yéesú-Yíkëe !

²¹ Yéesú-Yíkëe líhë rën béeb mal !

Séréel Ndút: Unni Koope

Ndut: Séréel Ndút: Unni Koope (New Testament+)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ndut)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

a3a1238b-9393-5875-a4c5-1d3f38537bfe